Organitza:

Joventuts Musicals de Torroella de Montgrí

Col.laboren:

PARRÒQUIA DE SANT GENÍS

Germans Radresa sa

JORQUERA PIANOS
VICTOR JORQUERA

The British Council
Institut Britànic

Bösendorfer

EL PUNT

tve

CATALUNYA MÚSICA

PATRONAT DE TURISME
COSTA BRAVA GIRONA

Patrocinen:

Sociedad General de Autores de España

«centro para la difusión de la música contemporánea»

Diputació de Girona

AJUNTAMENT DE TORROELLA DE MONTGRÍ
OFICINA MUNICIPAL DE TURISME

Ajuntament de Barcelona
Institut Municipal de Música

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Departament de Comerç, Consum i Turisme

FUNDACIÓ CAIXA DE CATALUNYA

Gràfiques del Ter s.a. D.L. GI-1.207-1991

Obra original de Josep Guinovart

TORROELLA DE MONTGRÍ, 29 juny - 7 setembre 1991

Encara que en un principi, i d'acord amb les afirmacions dels primers biògrafs de J.S. Bach, hom va creure que els motets del compositor havien estat concebuts amb una finalitat didàctica com tantes de les seves obres, avui sabem que molts d'ells, i amb absoluta seguretat *Jesu meine Freude, BW V227* que avui escoltarem, foren compostos amb motiu de les anomenades *Gedächtnispredigten* que el Dr. Salomon Deyling tenia el costum d'organitzar a Leipzig en memòria de difunts ilustres, com és el cas de la mort de la dona del responsable de correus Johanna Maria Kees en les exèquies de la qual col·laborà Bach amb aquesta peça poc després de la seva arribada a Leipzig el 1723. La cerimònia tingué lloc el 18 de juliol d'aquell mateix any a l'església de Sant Nicolàs, i el que resulta estrany és que, malgrat ésser una composició de circumstàncies encarregada a la memòria d'una persona sense lligams afectius amb el músic, aquest hi aconsegueixi una profunditat personal i una magnitud expressiva que no es donaran pas en els altres motets. L'obra per a cor a cinc veus resta reagrupada en certes seccions en divisions més restringides amb baix continu en segon pla; però en tota ella no hi ha res d'atzarós ni es recolza en el tradicional esquema que caracteritza les cantates de Leipzig d'aquella època amb la successió consuetudinària de cor inicial, recitatiu, ària i coral. Contràriament, el criteri teològic de simbolisme sistemàtic que dictaminarà el joc de simetries de la *Missa en Si menor* és el que preval en l'arquitectura trabada de *Jesu meine Freude* on, en perfecta fusió, Bach combina de forma alternant la selecció de textos d'un càntic de Johann Frank que simbolitzen l'adéu al cos abandonat en terra sense vida (corals en els números senars), amb passatges extrets d'una de les epístoles de Sant Pau als romans que exhorten l'ànima deseixida a unir-se a Déu (motets pròpiament dits en els números parells).

La successió d'aquests onze números adopta una arcada perfecta al voltant de la clau de volta central del text de sant Pau *Ihr aber seid nicht fleischlich* (número 6) per al qual en la seva disposició d'eix de simetria Bach basteix una impressionant fuga a cinc veus.

Cantate Domino pertany al període venecià de Monteverdi, quan un cop anomenat mestre de capella de la catedral de Sant Marc la glòria del compositor comença a estendre's per tot arreu i és sol·licitada la presència del músic en totes les festes tant privades com públiques no solament de la ciutat ducal sinó també a les corts de Mantua, Parma o Bolonya on són escoltades amb devoció les seves darreres composicions moltes d'elles perdudes en l'actualitat. *Cantate Domino* és un motet que figura imprès el 1620 en un recull titulat *Libro primo de mottetti in lode d'Iddio nostro signore* que juntament amb cinc obres de Monteverdi inclou altres peces del cremonès Giulio Cesare Bianchi. Es tracta d'un motet a sis veus *a cappella* i amb baix continu, l'únic de la col·lecció sobre text salmòdic; comença amb un poderós bloc homofònic de les veus amb ritme ternari al qual segueix el desplegament flexible de les parts en dos grups dialogants, format cadascun per dues veus en terceres paral·leles damunt una part estàtica doblada pel continu.

Totes les altres peces religioses de Monteverdi que sentirem aquesta nit pertanyen a la col·lecció de música sacra *Selva morale et spirituale*, editada a Venècia el 1641, que constitueix el compendi exhaustiu de quasi trenta anys de treball d'un compositor al front d'una de les capelles musicals catedralícies més importants d'Europa. Els estils i els gèneres freqüentats pel músic en aquest llibre són heterodoxos i variats d'acord amb el propi significat d'exuberant confusió que la paraula selva suscita. Així, al costat de motets i psalms concebuts en sever contrapunt palestrinià trobem altres composicions de desimbolt estil concertant entre les quals cal destacar el primer *Beatus vir* per a sis veus i violins fonamentat formalment en la repetició obstinada d'un sol element musical; o l'extraordinari *Gloria* a set veus escrit segurament per a ocasions solemnials com a substitutori del més senzill que s'inclou en la missa completa de la *Selva*. La preocupació de Monteverdi per donar coherència a la forma musical i potenciar els continguts significatius del text és palesa aquí respectivament en l'arquitectura general reexpositiva –el compositor aprofita l'avinentesa d'una coincidència del text en la frase *in gloria Dei Patri* per concloure l'obra amb la represa de la primera part–, i en els efectes extrems de contrastos que oposen les diferents seccions segons una plàstica articulació de l'himne eclesiàstic.

CÈSAR CALMELL

El Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana ha estat creat per l'Orfeó Català, sota el patrocini de la Fundació Caixa de Catalunya, amb el propòsit de cultivar els diversos repertoris corals cambrístics i difondre'ls arreu, alhora que de dotar amb unes millors possibilitats els seus components per tal de poder estudiar i interpretar aquesta música d'una manera més acurada i aprofundida. Això s'articula a través de la concessió als seus cantaires d'una beca d'un curs de durada.

El repertori d'aquest cor abraça des de composicions del renaixement fins als nostres dies, amb una especial atenció als músics de casa nostra. La seva activitat es porta a terme sota la direcció de Jordi Casas, mestre titular de l'Orfeó Català.

Es presentà oficialment en públic el desembre de 1990 al Palau de la Música Catalana, amb notable èxit de crítica i públic, i ha actuat a diverses localitats de Catalunya i de l'estat Espanyol.

2 Dissabte, 6 de juliol, a les 22,30 h, a l'Església

COR DE CAMBRA DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA
CONJUNT INSTRUMENTAL
JORDI CASAS, director

PROGRAMA

I

Jesu meine Freude, BWV 227 — **J. S. Bach** (1685-1750)

II

Música religiosa — **C. Monteverdi** (1567-1643)

Cantate Domino
Beatus Vir
Laudate pueri
Salve Regina
Gloria a 7

10

Fac ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam.

Feu que el meu cor sigui ardent d'amor per Crist Déu, i que ell trobi en mi complaença.

11

Sancta Mater, istud agas
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

Concediu-m'ho, Mare santa: fixeu ben endins del meu cor les llagues del Crucificat.

12

Tui nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati,
Poenas mecum divide.

Compartiu amb mi els sofriments del vostre Fill, ple de ferides, que volgué patir tant per amor meu.

13

Fac me vere tecum flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.

Feu-me plorar verament amb els vostres ulls, feu-me sofrir amb el Crucificat tots els dies de la meva vida.

14

Juxta crucem tecum stare,
et me tibi sociare
In planctu desidero.

Vull estar amb vós vora la Creu i associar-me al vostre plany.

15

Virgo virginum praeclara,
Mihi jam non sis amara:
Fac me tecum plangere.

Oh Verge, admirable entre les verges, no sigueu dura amb mi, deixeu-me plorar amb vós.

16

Fac ut portem Christi mortem,
Passionis fac consortem,
Et plagas recolere.

Feu-me portar la mort de Crist, deixeu-me participar en la seva passió i meditar els seus sofriments.

17

Fac me plagis vulnerari,
Fac me Cruce inebriari,
Et cruore Filii.

Deixeu-me sentir ferit de les seves ferides i embriac
de la creu i la sang del Fill.

18

Inflammatus et accensus,
Per te, Virgo, sim defensus
in die judicii.

Enardit i arravatat, per vós, Verge, sigui defensat en el judici.

19

Fac me cruce custodiri
Morte Christi premunire
confoveri gratia.

Feu-me ser protegit per la creu, preservat per la mort de Crist i aconhortat per la gràcia.

20

Quando corpus morietur,
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria.

Quan aquest cos mori, feu que a la meva ànima se li atorgui la glòria del Paradís.

21

Amen.

Amén.

2 Dissabte, 6 de juliol, a les 22,30 h, a l'Església

COR DE CAMBRA DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA
CONJUNT INSTRUMENTAL
JORDI CASAS, director

JESU, MEINE FREUDE — JESÚS, LA MEVA JOIA

Choral — *Coral*

Jesu, meine Freude,
meines Herzens Weide,
Jesu, meine Zier!
Ach wie lang, ach lange
ist dem Herzen bange
und verlangt nach dir!
Gottes Lamm, mein Bräutigam,
ausser dir soll mir auf Erden
nichts sonst Liebers werde.

Jesús, la meva joia,
prada del meu cor,
Jesús, la meva glòria!
ah, que de temps
el cor, neguitejat,
es deleix per tu!
Anyell de Déu, espòs meu,
no hi ha res a la terra
que em sigui més estimat.

Es ist nun nichts Verdammliches and denen, die in Christo Jesu sind, die nicht nach dem Fleische wandeln, sondern nach dem Geist.

Römer 8, 1.

«No hi ha cap mort per als qui són en el Crist Jesús, per als qui viuen no segons la carn sinó segons l'esperit.»

Romans 8, 1

Unter deinem Schirmen
bin ich von den Stürmen
aller Feinde frei.
Lass den Satan wittern,
lass den Feind erbittern,
mir steht Jesus bei!
Ob es itzt gleich kracht und blitzt,
ob gleich Sünd und Hölle schrecken
Jesus will mich decken.

Sota la teva protecció
sóc a recer
dels assalts dels enemics.
Fureteja, Satanàs,
irrita't, enemic:
Jesús m'és a la vora.
Ja poden venir esclats i espetecs,
ja poden espaordir pecat i infern:
Jesús m'agombolarà.

Denn das Gesetz des Geistes, der da lebendig Machet in Christo Jesu, hat mich frei gemacht von dem Gesetz der Sünde und des Todes.

Römer 8, 2

«Perquè la llei de l'esperit, que dóna la vida en el Crist Jesús, m'ha alliberat de la llei del pecat i de la mort.»

Romans 8, 2

Trotz dem alten Drachen,
trotz des Todes Rachen,
trotz der Furcht dazu!
Tobe, Welt, und springe;
ich steh hier und singe
in gar sichrer Ruh!
Gottes Macht hält mich in acht;
Erd und Abgrund muss verstummen,
ob sie noch so brummen.

Malgrat l'antic drac,
malgrat les urpes de la mort,
malgrat la por que fan!
Enfurisma't, món, i corseca't:
jo romandré aquí i cantaré
en la pau més tranquil·la.
La força de Déu em sosté.
Terra i abisme hauran de callar,
tot i que encara rondinen.

Ihr aber seid nicht fleischlich, sondern geistlich, so anders Gottes Geist in euch wohnet. Wer aber Christi Geist nicht hat, der ist nicht sein.

Römer 8, 9

«Vosaltres, però, no esteu en la carn, sinó en l'esperit, si és que l'Esperit de Déu habita en vosaltres. El qui no té l'Esperit del Crist, tampoc aquest no el té a ell.»

Romans 8, 9

Weg mit allen Schätzen!
du bist mein Ergötzen,
Jesu meine Lust!
Weg, ihr eitlen Ehren,
ich mag euch nicht hören,
bleibt mir unbewusst!
Elend, Not, Kreuz, Schmach und [Tod
soll mich, ob ich viel muss leiden,
nicht von Jesu scheiden.

No més riqueses!
Tu ets el meu únic tresor,
oh Jesús, goig meu!
Prou de vanitats!
No vull escoltar-vos,
resteu lluny de mi.
Que ni desgràcia, ni pena, ni creu, ni oprobi, ni mort,]
—tot i que haig de sofrir-los—
puguin separar-me de Jesús.

So aber Christus in euch ist, so ist der Leib zwar tot um der Sünde willen; der Geist aber ist das Leben um der Gerechtigkeit willen.

Römer 8, 10

«Si Crist és en vosaltres, sou certament morts al pecat; en canvi, el vostre esperit viu per a obrar la justícia.»

Romans 8, 10

Gute Nacht, o Wesen,
das die Welt erlesen,
mir gefällst du nicht.
Gute Nacht, ihr Sünden,
bleibet Weit dahinten,
kommt nicht mehr ans Licht!
Gute Nacht, du Stolz und Pracht!
Dir sei ganz, du Lasterleben,
gute Nacht gegeben.

Bona nit, oh béns,
que el món anhela,
no us vull pas.
Bona nit, pecats,
quedeu-vos ben enrera,
no sortiu més a la llum!
Bona nit, orgull i vanitat.
Una bona nit per sempre vull donar-te,]
vida pecadora.

So nun der Geist des, der Jesum von den Toten auferwecket hat, in euch wohnet, so wird auch derselbige, der Christum von den Toten auferwecket hat, eure sterblichen Leiber lebendig machen, um des willen, dass sein Geist in euch wohnet.

Römer 8, 11

«Si, doncs, l'Esperit del qui ha ressuscitat Jesús d'entre els morts, habita en vosaltres, el mateix que ha ressuscitat el Crist d'entre els morts, donarà vida als vostres cossos moridors, a través del seu Esperit que habita en vosaltres.»

Romans 8, 11

Weicht, ihr Trauergeister,
denn mein Freudenmeister,
Jesus, tritt herein.
Denen, die Gott lieben,

Feu-vos enrera, tristeses,
que entra Jesús,
el meu mestre de joia.
Als que estimen Déu,

müss auch ihr Betrüben
lauter Zucker sein.
Duld'ich schon hier Spott und Hohn,
dennoch bleibst du auch im Leide,
Jesu, meine Freude.

Johann Franck (1650)

àdhuc llur pena
els serà dolç alleujament.
Suportaré burles i escarnis, car,
fins i tot en la sofrença
Tu restes en mi.
Jesús, joia meva.

Johann Franck (1650)

STABAT MATER

S'ESTAVA LA MARE

1

Stabat Mater dolorosa
Juxta crucem lacrimosa,
Dum pendebat Filius.

Prop de la creu s'estava plorant
la Mare amb dolor, mentre hi
veia el seu Fill clavat.

2

Cujus animam gementem,
Contristatam et dolentem,
Pertransivit gladius.

Una espasa li traspassà l'ànima
sofrent, tota trista i adolorida.

3

O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater Unigeniti!

Oh, quina tristesa i aflicció sentí
la Mare benaurada del Fill
unigènit.

4

Quae moerebat et dolebat,
Pia Mater, dum videbat
Nati poenas incliti.

Com s'entristia, com patia, la bona Mare, mentreveia els sofriments del seu Fill.

5

Quis est homo, qui non fleret,
Christi Matrem, si videret
In tanto supplicio?

¿Qui no ploraria, si veiés la Mare de Crist passant per suplicis
tan grans?

6

Quis non posset contristari,
Christi Matrem contemplari
Dolentem cum Filio?

¿Qui no s'entristiria, si contemplava la Mare de Crist sofrint
amb el seu Fill?

7

Pro peccatis suae gentis
Vidit Jesus in tormentis,
Et flagellis subditum.

Va veure Jesús en el turment expiant els pecats del seu poble i
sotmès als assots.

8

Vidit suum dulcem natum
Morientem desolatum
Dum emisit spiritum.

Va veure el seu dolç Fillet que
moria abandonat, mentre lliurava el seu alè.

9

Eja, Mater, fons amoris,
Me sentire vim doloris,
Fac uc tecum lugeam.

Sí, Mare, font d'amor, feu-me
sentir la força del dolor, feu-me
plorar amb vós.